

# DE SCENOGRAFIE VAN DE PUBLIEKE RUIMTE

De Praagse Quadriennale is de vierjaarlijkse ‘wereldtentoonstelling’ voor scenografie en theaterarchitectuur. Wat ooit begon als een klassieke tentoonstelling met veel maquettes is nu een divers evenement dat een breed perspectief op scenografie uitdraagt. De Nederlandse inzending richt zich op encenering van de publieke ruimte. Het Platform Scenography is curator van de inzending.

## DOOR MOOS VAN DEN BROEK

Drie jaar geleden riep een kleine groep scenografen en dramaturgen vanuit de behoefte aan een diepgaand gesprek over het begrip en het fenomeen ruimte het Platform Scenography in het leven. Het platform, dat inmiddels flink is uitgebreid, organiseert *expert meetings* en reflectie. Het organiseren van de Nederlandse afvaardiging naar Praag is op dit moment het belangrijkste project.

De activiteiten van het Platform Scenography (P-S) begonnen aanvankelijk met een bezoek aan voorstellingen en tentoonstellingen en het gezamenlijk lezen van artikelen. Een belangrijk startpunt van gesprek was het werk van makers als Benjamin Verdonck, werk dat de verbeelding centraal zet.

Steeds vaker werden vormen van encenering buiten het theater onderwerp van gesprek. Sigrid Merx, samen met beeldend kunstenaar Anne Karin ten Bosch momenteel de stuwende kracht achter het platform, noemt als voorbeelden de toeristenbranche, of nieuwe tentjes waar hipsters met baarden lokaal bier brouwen of koffie branden. ‘Het zijn allemaal zorgvuldige enceneringen waar we gevoelig voor zijn. Binnen het platform zoeken we vooral naar de reflectie op die ontwikkelingen,’ zegt Merx. ‘We wisselen onze manier van denken en kijken uit en zijn met elkaar op zoek naar een taal die recht doet aan scenografie als een manier van denken.’

Buiten de wereld van decor-, kostuum-, en lichtontwerpers en hun opleidingen

is de Praagse Quadriennale nauwelijks bekend. ‘Dat zegt iets over de onzichtbaarheid van scenografie,’ vindt Merx. ‘Ook binnen de beeldende kunst en andere ontwerpdomeinen is men niet bekend met de Quadriennale.’ Toch nemen meer dan zestig landen deel en staat de tamelijk experimentele Nederlandse theaterpraktijk er in hoog aanzien. In 1991 al won decorontwerper Mirjam Grote Gansey (die veel werkte met de Haagse Comedie en Jos Thie) de gouden medaille vanwege de diepte, helderheid en de veelzijdigheid in haar werk.

Vanuit gesprekken binnen het Platform over de encenering buiten het theater richt de Nederlandse inzending zich dit jaar op de publieke ruimte, onder de titel *Between Realities*. ‘Wanneer je in openbare ruimte begeeft, ontdek je hoe complex en divers een samenleving is,’ aldus Merx. ‘Daarom hebben de curatoren van het platform via een *open call* en een aantal pitches ontwerpers en kunstenaars geworven die de publieke ruimte ter discussie stellen en onderzoeken wat het betekent om in een stad te zijn en je tussen de daar aanwezige realiteiten te bewegen.’

‘We hebben gekozen voor een indeling in ‘interventionisten’ en ‘cartografen’. De eersten zijn meer gericht op acties in de publieke ruimte en grijpen in met als doel ons perspectief op de stad te laten kantelen. De cartografen zijn er eerder op uit om aspecten van de

publieke ruimte al onderzoekend in kaart te brengen.’

De afgevaardigde scenografen zijn kostuumontwerpster Carly Everaert, choreografe Katja Heitmann, architecte Naomi Bueno de Mesquita, lichtontwerpster Vinny Jones, binnenhuisarchitect Rick van der Linden, beeldend kunstenaar Hieke Pars, scenograaf Maarten van Otterdijk, beeldend kunstenaar en performer Eva Schippers, ontwerper Florian de Visser en theatermaker en beeldend kunstenaar Julian Hetzel.

Uitgangspunt van het Platform Scenography is om het fenomeen theater en andere vormen van encenering te bestuderen met een scenografische blik. Niet alleen worden er verbanden gelegd tussen ontwerpdisciplines, ook de reflectie op het maatschappelijk aspect van ‘scenografie’ staat centraal. Wat daarom vooral aandacht krijgt op *Between Realities* is de spanning tussen de toenemende Disneyficatie van grote steden en het alledaagse leven. Die Disneyficatie heeft een theateraal aspect, juist daarom kan het theaterveld een interessante blik geven op het fenomeen.

Tijdens de Quadriennale werkt het Platform Scenography samen met het Domein voor Kunstcritiek, zodat een groep reporters verslag kan doen van de interventies en het onderzoek. Die moeten zich daarbij vooral richten op de werking en het effect van de ingrepen in de publieke ruimte. De bevindingen worden verzameld in een tentoonstellingsruimte in Praag, de *publishing room*, waar categorisering plaatsvindt en verbanden worden gelegd. De tentoonstelling heeft een online pendant op de site [www.betweenrealities.nl](http://www.betweenrealities.nl), die vanaf 20 mei online is.

### Prague Quadriennial of Performance, Design and Space

18 t/m 28 juni, Praag (Tsjechië)

[www.pq.cz/en](http://www.pq.cz/en)

[www.platform-scenography.nl](http://www.platform-scenography.nl)

[www.betweenrealities.nl](http://www.betweenrealities.nl)